

VOLITVE V DRŽAVNI SVET – POLITIČNA FARSA

Volitve v Državni svet so se končale ob izteku leta 2017, ko se je omenjeni politični organ tudi konstituiral. Bralci Večera smo lahko zasledili poročilo o rezultatih volitev v tretji volilni enoti, kaj več ni bilo napisanega, zlasti pa ni bilo resnejših ocen o povezavi teh volitev s pomenom Državnega sveta kot organa političnega sistema v Sloveniji.

Mojo pozornost so vzbudili rezultati volitev v tretji volilni enoti, ko se je za mesto člana v Državnem svetu potegovalo pet kandidatov, ki so imeli možnost, da dobijo naklonjenost sedemintridesetih elektorjev. Med kandidati so elektorji največ glasov prisodili gospodu Francu Kanglerju (petnajst elektorskih glasov), preostali kandidati pa so dobili veliko manj glasov. Toda pri volilnem rezultatu izstopata dve, po moji sodbi nerazumljivi dejstvi, in sicer, da je največ glasov elektorjev dobil prav že prej omenjeni kandidat, še prav posebej pa sem postal pozoren na dejstvo, da je bil med kandidati tudi zaslužni prof. dr. Alojz Križman, ki pa je dobil le tri elektorske glasove, čeprav je bil po moji presoji najresnejši kandidat. In vsi, ki že dalj časa spremljamo dogajanja v Mariboru, ne moremo prezreti dejstva, da je prav dr. Križman že več kot četrto stoletje vidna družbeno-politična osebnost našega mesta. Naj bralce spomnim, da je bil med drugim dekan Tehniške fakultete Univerze v Mariboru in tudi dekan Fakultete za strojništvo, da je bil tri mandate rektor Univerze v Mariboru, da je bil župan MOM, da je bil član Državnega sveta, pa tudi dolgoletni predsednik mariborskega športnega društva Branik in še bi lahko našteval. Za svoje delo je prejel vrsto najvišjih priznanj Univerze v Mariboru in mesta Maribora pa tudi republiških organov za svoje raziskovalno delo in vodenje različnih domačih in mednarodnih procesov in projektov na Univerzi v Mariboru in tudi v mestu Maribor. Poznamo ga kot osebnost širokih dimenzij, ki so mu volivci v svojih okoljih zaupali omenjene in druge funkcije tako na Univerzi v Mariboru kot tudi v širšem okolju.

S tem seveda ne želim kakorkoli zmanjševati pomena dela in prizadevanj gospoda Franca Kanglerja, saj niso redki Mariborčani, ki njegovo delo in prispevek Mariboru ocenjujejo kot ustrežnejše v primerjavi s sedanjim županom dr. Fištravcem, ki je že večkrat dokazal, da županski funkciji ni kos. Je pa več kot očitno, da med omenjenima kandidatomoma za člana Državnega sveta preprosto ni možna primerjava ne glede na to, da je bil tudi gospod Kangler župan mesta Maribor in je nekatere projekte uspešno izpeljal. Poskušajmo biti objektivni in sprejeti to dejstvo. Ob vsem tem pa se zastavlja vprašanje: kaj je torej gospoda Kanglerja na tehtnici potegnilo višje? Če že ugotavljam, da intelektualna, znanstvena, ustvarjalna dimenzija pri dr. Križmanu ni bila dovolj za zmago, kaj je bil torej tisti skriti dejavnik, ki je dr. Križmanu prizadejal poraz. Ali konkretnije: kateri dejavniki so elektorje, torej odločujoče dejavnike za izvolitev, prepričali, da je gospod Kangler ustrežnejši kandidat za člana Državnega sveta, kot je dr. Križman (in še trije drugi kandidati)? Morda nam bo lažje priti do odgovora, če bomo izpostavili, da elektorje imenujejo lokalne skupnosti in kot vemo, pri izvolitvi kandidat potrebuje glasove elektorjev iz katerekoli lokalne skupnosti. In prav to je zame bistvo, ki je vplivalo na volilni rezultat, oziroma odločanje elektorjev, komu bodo dali svoj glas. Elektorji so lahko spremenili svoje stališče, ki so ga o določenih kandidatih imeli še v obdobju evidentiranja. Primer je jasen pri dr. Križmanu, ki so ga elektorji na ravni MOM večinsko podprli (dvanajst elektorskih glasov), pri volitvah pa je dobil le tri elektorske

glasove. Druge razlage po moji sodbi ni, kot da so pred volitvami, torej po evidentiranju posameznih kandidatov, politične stranke iz raznovrstnih strankarskih kupčkanj vplivale na elektorje in to glede na interese svojih strank. Elektorji v mestnem svetu MOM na ta način niso bili več enakega mnenja, saj so se očitno politična kupčkanja odvijala po njihovih interesih, oziroma po interesih političnih strank, ki jim pripadajo in ne več po vzorcu na mestnem svetu MOM. Ali je mogoča kakršnakoli druga razlaga? Seveda, tudi tista dodatna, ki je značilna za politično elito Maribora, in sicer, da je uspešne, odločne in dosledne kandidate potrebno onemogočiti, saj lahko kasneje s svojimi stališči v določenem trenutku škodijo »naši« stranki. To seveda ni nič novega in presenetljivega, saj vemo, da kakršenkoli kritičen namig na delovanje mestne občine Maribor povzroči kandidatu, v našem primeru dr. Križmanu, zapiranje vseh vrat, tokrat v Državni svet. Tudi odkrito zavzemanje za Magno mu torej ni pomagalo. Skratka, interesi političnih strank so iznad vsega, torej tudi nad omenjenim kandidatom, ki po moji presoji med vsemi evidentiranimi kandidati ni imel resnega protikandidata.

Če se v opisanem primeru resnica sklada z našim sklepanjem, potem se ob njej poraja dilema, ali lahko Državni svet v resnici izvaja svoje ustavno poslanstvo, ki je med drugim definirano kot neke vrste »nadzorni« organ Državnemu zboru in to predvsem pri sprejemanju zakonskih določil. Veto nad odločitvami Državnega zbora je namreč najmočnejše orodje Državnega sveta. In kje je po moji sodbi jedro problema, povezanega s poslanstvom Državnega sveta? Struktura članov v tem organu je namreč taka, da predstavniki lokalnih skupnosti tvorijo večino v Državnem svetu. Če pri tem upoštevamo neizpodbitno dejstvo, da so predstavniki lokalnih skupnosti politično močno zaznamovani, te barve pa so prisotne v Državnem zboru, potem je evidentno, da so v našem primeru prav določene politične stranke v Mariboru odigrale umazano politično igro in zaradi svojih interesov ustreznemu kandidatu zaprle pot v Državni svet.

Ob koncu teh razmišljanj bi vendarle lahko zapisal, da se ob takem volilnem sistemu za člane Državnega sveta, kot ga imamo, postavlja vprašanje o smotrnosti omenjenega organa v političnem sistemu naše države. Sicer pa nisem edini, ki je opozoril na navedeno neskladje, saj o dejanskem demokratičnem načinu volitev članov Državnega sveta ne moremo govoriti. S tem pa še dodatno in vedno znova dokazujemo, da gre za diktaturo političnih strank iz ozadja tudi na tej ravni.

prof. dr. Dušan Radonjič